

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Vlado Mareš, Vida Petrović Škero, Jelena Petković, Nadežda Budimović i Tamara Stankov, na sednici održanoj 25. 5. 2023. godine, većinom glasova donosi

ODLUKU

Objavljivanjem fotografije u okviru teksta „Fake news – čudo neviđeno od kisele vode u Ovčar Banji“, 17. marta 2023. godine, portal „Ozonpress.net“ **nije prekršio Kodeks novinara Srbije.**

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Dragana Ćendić je u žalbi Savetu za štampu ukazala na kršenje odredbe Kodeksa koja se odnosi na plagijat, jer je, kako je navela, redakcija „Ozonpressa“ ne samo bez dozvole koristila njenu fotografiju, nego je promenila i sadržaj fotografije, nastale za potrebe promotivne kampanje, koju je radila njena marktiška agencija. Fotografija je objavljena u više medija i potpisana kao njeno autorsko delo. Objavljivanjem fotografije joj je, kako je istakla, naneta šteta, jer je oglašivač raskinuo saradnju sa njom, kao i zaštitno lice kampanje. Žaliteljka je naknadno dostavila fotografije sa svojim potpisom objavljene u pojedinim medijima, seriju fotografija koje su, kako je navela, snimljene za potrebe kampanje, kao i dopis oglašivača u kojem se navodi da je ona radila kampanju za njih.

U odgovoru na žalbu, direktor Ozon media Nebojša Jovanović naveo je da žaliteljka nije autorka fotografije, te da zato nisu ni imali obavezu da od nje traže saglasnost za objavljivanja, kao i da ni jedan od snimaka koje je priložila ne odgovara snimku koji su oni koristili. U dopuni odgovora dostavljenom nakon dopune žalbe, istaknuto je i da je na osnovu meta podataka sa sajta vidljivo da je njen potpis ispod fotografije na portalu „Informer.rs“, na primer, dopisan 9. maja 2023. godine, dakle nakon podnošenja žalbe Savetu, dok je tekst objavljen 2020. Osim toga, u žalbi je navela da je kampanju radila 2021. godine, a sve, naknadno potpisane, fotografije su iz 2020. godine. Dostavljen je i izvod iz APR iz kojeg se vidi da je agencija Dragane Ćandić registrovana u julu 2021. Za dopis oglašivača se tvrdi da je očigledan falsifikat i takođe se ukazuje na to da je u tom dopisu navedeno da je saradnja raskinuta početkom ove godine, dok je ona u žalbi navela da se to desilo nakon što je „Ozonpress“ objavio fotografiju, što je bilo u martu.

Članovi Komisije za žalbe bili su saglasni u oceni da Savet za štampu ne može da utvrđuje da li je žaliteljka pretrpela štetu zbog objavljivanja sporne fotografije, te da bi to mogao biti predmet sudskog postupka. Ovo se odnosi i na razloge za raskid ugovora sa oglašivačem. Saglasnosti je bilo i u vezi sa tim da je teško utvrditi odakle je sporna fotografija preuzeta, a većina članova Komisije ocenila je i da je upitno ko ima autorsko pravo na fotografiju.

Komisija, međutim, nije imala jedinstven stav o tome da li je objavljivanjem izmenjene fotografije prekršen Kodeks novinara Srbije. Većina članova Komisije je ukazala na to da, prema pravilima rada Saveta za štampu, žalbu može da podnese samo osoba koja je lično oštećena, u ovom slučaju to je nosilac autorskog prava, čije autorsko delo je neovlašćeno preuzeto. Po njihovom mišljenju, postoje sumnje u to ko je autor sporne fotografije, budući da su potpisi autorke ispod fotografije u više medija naknadno dopisani, što je vidljivo iz meta podataka, kao i da je nejasno kada su fotografije nastale. Žaliteljka tvrdi da je kampanju radila 2021. godine, a fotografije su objavljene, a, kako se vidi i iz originalnog digitalnog fajla, i snimljene 2020. godine. Komisija, zato, ocenili su, ne može van svake sumnje zaključiti da je podnosilac žalbe ovlašćen da u ovom slučaju traži zaštitu svojih prava pred Savetom za štampu, zbog čega su se izjasnili da nema prekršaja Kodeksa.

Komisija je odluku donela sa osam glasova “za” i dva “protiv”. Dve članice Komisije smatrale su da Kodeks novinara jeste prekršen, pozivajući se na odredbu po kojoj su bilo kakve intervencije (urednika, grafičkog urednika, dizajnera i drugih) u pogledu sadržaja fotografije nedopustive bez saglasnosti autora. One su ocenile da je fotografija očigledno plagirana, odnosno prerađena dodavanjem određenih elemenata, čime je prekršen Kodeks, bez obzira na to ko je autor fotografije. Ukoliko medij nije znao ko je autor, mogao je da se obrati proizvođaču za kojeg je vođena reklamna kampanja.

Beograd, 25.5.2023.

Predsedavajuća

Vida Petrović Škero